

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddetek „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Zadnji brezupni napor

Angleška vlada je odobrila Hoarejev in Lavaiov predlog le v načelu - Abesinija predlog odklanja - Kaj bo storil Mussolini? - Skoraj nobenega upanja na uspes - Bo Italija riskirala spopad v Evropi?

PARIZ, 10. decembra. Predlog, ki sta ga izdelala Laval in Hoare bo izročen Mussoliniju s prošnjo, da odgovori na vsak način do 12. t. m., t. j. preden se sestane odbor osemnajstih zaradi sklepanja o poostitvi sankcij. Obenem bo Mussolini zaprošen, naj pošlje v Ženevo barona Aloisia, da se sestane z Edenom in dogovorijo glede nadaljnjega postopanja ako Mussolini na predložen načrt pristane. Vsebinsa novega predloga za mirno poravnavo italijansko-abesinskega spora se čuva v najstrožji tajnosti, vendar se izve, da se ponuja tu Italiji več kakor je ponujal svoječasno odbor petorice Društva narodov. Razni listi objavljajo različne informacije o tem predlogu, ki pa so v resnici le kombinacije brez stvarnih temeljev. V splošnem pa se sodi po teh kombinacijah, da bi Italija dobila od Abesinije Tigrejo brez Aksuma ter Ogaden in Danakil. Mimo tega bi dobila tudi pravico za koloniziranje svojih ljudi v mejah Abesinije. Število kolonistov je znašalo približno pol-drugi milijon. To ozemlje bi bilo izbrano na jugozahodu Abesinije. Nasprotno pa bi Abesinija dobila izhod na morje v eritrejskem Asabu, ali pa v angleški Zeil. Dasi so torej predlogi Laval in Hoareja za Italijo mnogo ugodnejši kakor so bili vsi dosedanj v Parizu in Londonu, vendarle skoraj nihče ne veruje, da bi jih Mussolini sprejel. To po-

trjuje tudi včerajšnja seja italijanskega senata, ki je potekla v znamenju bojevitosti razpoloženja in manifestacije volje za vztrajanje do končne dosege vseh postavljenih ciljev.

LONDON, 10. decembra. Vsi znaki kažejo, da bo do sporazuma po francosko-angleških predlogih še zelo dolga pot do miru. Kakor poročajo, so bili predlogi Laval in Hoareja, ki so prispeli v London, predmet burnih razprav v vladi. Baldwin in mnogi drugi so se izrekli odločno proti pariškemu sklepu, ker so tako nesprejemljivi za Abesinijo, kakor za Društvo narodov. Seja je bila tako burna, da je minister Eden zagrozil z demisijo. Končno je vlada v principu odobrila predloge, toda z mnogimi korekturami. Abesinski ekspert Peterson je odpotoval v Pariz z novimi instrukcijami. Med tem ko daje Francija Italiji velike koncesije, brani Anglija Abesinijo in Društvo narodov. Listi trdijo, da so objavljene kombinacije predlogov do celja izmišljene, ker Anglija niti za pičico ne popusti in se more doseči le sporazum, ki bo časten za Abesinijo in Društvo narodov. Nihče nima pravice kršiti abesinske suverenitete.

PARIZ, 10. decembra. Kakor poročajo iz Adis Abebe, odklanja Abesinija vsak sporazum, po katerem naj bi Abesinija odstopila Italiji svoja ozemlja.

Mussolini pred usodno odločitvijo

Ali bo Italija riskirala vojni spopad s članicami Društva narodov? — Psihoza fašizma onemogoča zdravo razsodnost in ustvarja vse možnosti

ŽENEVA, 10. decembra. V tukajšnjih diplomatskih krogih se zasleduje z ogromnim zanimanjem zadnji napor Francije in Anglije, da se doseže mirnim potom kompromisna rešitev italijansko-abesinskega konflikta. Angleški zunanji minister sir Hoare se je pripeljal iz Pariza v Curih, kjer se mudi na oddihu angleški ministrski predsednik Baldwin ter mu izročil v potrditev zadnji načrt predloga za sporazum, ki sta ga sestavila v nedeljo v Parizu Hoare in Laval. Po odobritvi s strani Baldwin se bo predlog odposlal Društvu narodov, Italiji in Abesiniji. Niti v Ženevi niti v Londonu in Parizu ni skoraj prav nobenega upanja, da bi imela ta akcija več uspeha, kakor so jih imele dosedanje, uvedla pa se je kljub temu, in sicer zato, da odvrne Anglija in Francija od sebe vso odgovornost za posledice.

Mussolini ima tako še zadnjo priliko odnehati in onemogočiti sporazum. Ako to stori, bosta Hoare in Laval obvestila o tem odbor osemnajstih Društva narodov, ki bo nato odgodil sklepanje o poostitvi sankcij. Ako pa Mussolini s svojo trdovratnostjo onemogoči tudi še zadnji napor odbora osemnajstih na svoji seji v četrtek 12. t. m. ne bo imel druge naloge, kakor skleniti poostritev sankcij proti Italiji. Tedaj se prepove vsaka dobava nafte, petroleja in bencina, premožila ter kovin. Da se pa zagotovi striktno izvajanje te zapore, se uvede zlasti na

Sredozemskem morju zadevna kontrola, ki jo bodo, kakor kaže, izvajali Angleži.

Mussolini je že ponovno izjavil, da bo smatrala Italija poostritev sankcij in zlasti kontrolo transportov kot akt sovražnosti, na katerega bo odgovorila z enakimi sredstvi. Dasi se tu malo veruje, da bi Italija res odgovorila z vojaškimi sredstvi, se vendar ne izključuje nevarnost incidentov in konfliktov, ki bi sami po sebi vodili do oboroženega spopada najprej na morju in v zraku, nato pa tudi na kopnem. V tem primeru pa mora računati Italija s tem, da bo imela proti sebi do malih izjem ves svet. Spopad ne bi ostal omejen na Italijo in Anglijo, ampak bi se Angliji pridružile tudi ostale članice Društva narodov z vojno napovedjo Italiji, pred vsem Francija in države, ki meje na Italijo. Položaj Italije bi bil docela podoben položaju Nemčije l. 1914, samo s to izjemo, da ne bi imele nobenega večjega zaveznika in niti od daleč ne bi mogla klubovati toliko časa ogromni premoci nasprotnikov. Bila bi že v nekaj tednih ali mesecih docela notranje in zunanje izčrpana. Posledice poraza bi bile potem dosti usodnejše, kakor so bile za Nemčijo. Moč Italije kot velesile bi bila popolnoma zrušena.

Bo Mussolini riskiral vse to? Pamenen človek tega ne more verjeti. Toda treba je pomisliti, da živi Italija danes v psihozi, ki onemogoča vsako razsod-

nost. Fašizem, ki je to stanje ustvaril, skoraj ne more več nazaj, ne da bi nastala resna nevarnost za njegov nadaljnji obstoj; da bi pa sam kapituliral, ni mogoče misliti. Zaradi tega je treba računati tudi z možnostmi, ki se upirajo zdravemu razumu in se pripraviti na vse. Ako se torej v zadnjem hipu položaj temeljito ne spremeni, bodo prihodnji tedni zgodovinsko usodni tudi za Evropo.

LONDON, 10. decembra. Angleška vla-

Kako Italija lahko premaga Abesinijo

Samo s pridobivanjem abesinskih velikešev in povečanjem domačinskih čet, toda Abesinci so edini

LONDON, 10. decembra. Po vestih iz vzhodne Afrike je delo novega poveljnika italijanskih čet maršala Badoglio usmerjeno v glavnem v pravcu očiščenja zasedenega ozemlja. Izkazalo se je, da Italijanom nič ne pomaga zasedati abesinska ozemlja, ako si obenem tudi ne zagotovijo varne posesti pridobljenih krajev. Zaradi tega se vrši sedaj razoroževanje civilnega prebivalstva in izsledovanje četniških oddelkov. V tej zvezi je bilo že mnogo domačinov aretiranih in interniranih, nekateri so pa bili tudi postreljeni.

Razen tega nadaljuje maršal Badoglio delo za pridobivanje posameznih abesinskih velikešev. Italija žrtvuje vse, da bi pridobila zase nekatere poglavarje abesinskih plemen, da bi na ta način razbila abesinsko odpornost, ker se zaveda, da z vojaškimi operacijami nadaljnje prodiranje ne bo lahko, ali pa bo sploh nemogoče. Kar je doslej Italija v Abesiniji zasedla, je zasedla večinoma brez bojev s pomočjo izdajstva posameznih nižjih poglavarjev. Kjer so se vršili boji, so se pa uporabili na italijanski strani samo domačinski vojaki, ki so edini sposobni za bojevanje z Abesinci. S pridobivanjem abesinskega prebivalstva bi

da se resno in naglo pripravlja za primer, da bi Italija izzvala vojni konflikt na Sredozemskem morju. Priprave v Gibraltarju, na Malti, Cipru, Palestini in Egiptu so docela dovršene, zaključene so pa ugodno tudi zadevna pogajanja s Francijo. Ako se sporazum ne posreči in ako izzove Italija spopad, bo Francija po razsodbi Društva narodov podprla Anglijo ne samo z bojnim brodom, ampak tudi z vojsko v zraku in na kopnem. Francoska sredozemska pristanišča bodo angleški mornarici na razpolago. Pogajanja Anglije zaradi pomorskih oporišč v španskih, grških in jugoslovanskih pristaniščih so pa tudi v glavnem že ugodno zaključena. Španija bi dala na razpolago v prvi vrsti Balearske otoke, Jugoslavija pa Kotor in druga pristanišča, ki bi prišla v poštev. Grčija bi za svojo uslugo prejela baje večje angleško posojilo.

Italija rada še povečala svoje domačinske čete, da tako uporaba vojakov iz Italije in fašistov sploh ne bi bila potrebna. Šele ako se Italijanom posreči doseči pri abesinskih magnatih nova izdajstva in pridobiti nove domačinske čete, bo mogoče zadati Abesiniji usodni udarec.

Med tem pa postaja vedno bolj očitno, da se Italiji kljub vsem naporom ne bo posrečilo pridobiti niti enega samega pomembnejšega abesinskega velikaša za izdajstvo. Ras Sejum in ras Kasa sta tako zanesljiva in cesarju zvesta, da ju ne more pridobiti nobeno sredstvo za izdajo. Sploh se opaja, da postaja strnjena Abesincev vedno krepkejša. Skoraj nobenega upanja ni, da bi se Italijanom posrečilo pred nastopom deževne dobe izvojevati odločilno zmago. V dobi deževja bo pa postal položaj italijanske vojske naravnost obupen in je čisto razumljivo, da ga bodo Abesinci izrabili do skrajnosti. Trenutni položaj na frontah je pa tak, da Italijani na severu ne morejo nikjer naprejš, dočim so se na jugu umaknili v izhodne položaje, kjer jih je sedaj napadel ras Desta s svojimi četami. O izidu bitke na jugu še ni poročil.

Novi nemiri v Egiptu

KAHIRA, 10. decembra. V nedeljo so bile v Egiptu zopet srdite demonstracije nacionalistov v prvi vrsti visokošolske mladine. Nastopiti je moralo redarstvo in je bilo ob tej priliki nekaj ljudi težje in lažje ranjenih. Po demonstracijah in spopadih je izgledalo mesto kakor da ga je opustošil orkan. Po ulicah so ležali razbiti tramvajski vozovi, pločniki so bili razruti, svetilke razbite in iz plinovodov so švigali visoki plameni. Mnogi nasadi so popolnoma uničeni. Redarji patrolirajo po mestu v skupinah s čeladami na glavah. Pri izgredih je bil ranjen tudi šef policije Rusel paša. Vlada je na svoji sinočni seji sklenila zelo ostre ukrepe proti nemiru. Univerze so se zopet zaprle za nedoločen čas. Policija je dobila nalog, naj odslej ne strelja več v zrak, ampak v demonstrante.

Oboroževanje Amerike

WASHINGTON, 10. decembra. Vojni minister je izročil Rooseveltu sporočilo, v katerem dokazuje, da je ameriška voj-

ska nezadostna za obrambo države. Po ministrovem mnenju bi se morala stoječa vojska povišati od 11.979 častnikov in 118.727 vojakov na 14.000 častnikov in 165.000 vojakov. Istočasno bi se moralo povečati tudi stanje državne garde za 15.000, t. j. na 210.000. Razen tega je predložil minister 5letni načrt za izgradnjo zračnih sil. Po tem načrtu bi zgradila država vsako leto 800 novih letal. Po uresničenju načrta bi razpolagale Združene države s 3000 bojnimi in 1000 transportnimi letali, kar bi zadostovalo, da bi mogle v primeru potrebe odbiti vsak napad. Minister naglašja, da to ne pomeni nobene resne vojne nevarnosti, toda treba se je vendarle pripraviti.

IZ ZDRUŽENE OPOZICIJE.

ZAGREB, 10. decembra. Semkaj je prispel zastopnik Davidovičeve demokratske stranke Božidar Vlačić, ki se je sestal z dr. Mačkom in Venčeslavom Vilderjem. Njegova naloga je sporazumeti se glede priprav za sestanek zastopnikov združene opozicije.

Domači problemi

Prispevki mariborske občine za očuvanje reda in postav

Iz rednega proračuna prispeva občina policiji nad pol milijona dinarjev — Neprimerni prostori ovirajo ekspeditivnost policijske službe — Policijski zapor v današnjem stanju so sramota za Maribor — Potreba po novem modernem poslopiju za policijo

Ko smo pred dnevi poročali o proračunskem osnutku za prihodnje leto, smo omenili, da mora mestna občina mariborska mnogo žrtvovati iz svojega rednega proračuna tudi za razne državne in banovinske ustanove. Med državnimi ustanovami je na prvem mestu policija, katere materialni izdatki gredo v breme mestne občine. Po uredbi o ustanovitvi mestnih policij iz leta 1929 bi morale vse mestne občine izven sedežev banovin nositi vse stroške za vzdrževanje policije. Med državno finančno oblastjo in prizadetimi mestnimi občinami pa je bil takrat dosežen sporazum, po katerem so mestne občine dolžne nositi vse materialne izdatke za policijo, dočim gredo vsi osebni izdatki na račun državnega budžeta. Popolno vzdrževanje policije bi bilo namreč preveliko breme za mestne občine in bi nekatere šibkejšje občine tega bremena sploh ne zmogle. Ne zmožla bi ga tudi mariborska mestna občina, če računamo, da znašajo skupni izdatki za mariborsko policijo 3 milijone 60.000 Din na leto.

V smislu zakonitih določil je tudi letos zadnje dni meseca novembra posebna komisija, v kateri so bili zastopniki banovinske uprave, mestne občine mariborske in mestne policije, sestavila proračunski osnutek materialnih izdatkov, ki gredo po zakonu in po sporazumu vsako leto v breme mestne občine. Proračunski osnutek za prihodnje leto je zaradi nekaterih novih postavk med materialnimi izdatki za 105.000 Din večji od letošnjega. Skupno so predvideni vsi izdatki za mestno policijo na 523.000, dočim je morala mariborska občina letos žrtvovati za očuvanje reda in postav 418.000 Din. Po zakonu je dolžna mestna občina prispevati policiji za razne pisarniške stroške 60.000 Din, za vzdrževanje uradnih zdravnikov 50.000 Din, za kurjavo in razsvetljavo 37.000 Din, za redno vzdrževanje poslopij 17.000 Din, za vzdrževanje policijske kasarne 15.000 Din, za čiščenje uradnih prostorov 11.000 Din, za tehnične pripomočke 3.000 Din; na novo pa so vnešene postavke za prehrano in eskortiranje policijskih jetnikov 40.000 Din, za najemnino novih prostorov za kasarniranje 20 novih policijskih stražnikov 25.000 Din, za adaptacijo prostorov policijske kasarne 10.000 Din, za opremo v novi policijski kasarni 40.000 Din, za novštedifnik v stari policijski kasarni 5.000 Din, za higijske naprave v policijskih zaporih pa 7.500 Din. Po sporazumu pa so predvideni izdatki za vršenje policijske službe skupno na 165.000 Din.

V proračunskem osnutku je kakor prejšnja leta tudi letos povdarjena zahteva po novem poslopiju za policijo, v katerem naj bi bil prostor za predstojništvo, za poveljstvo policijske straže, za policijsko kasarno in za policijske zapore. Zahteva po novem poslopiju za policijo je vsakakor nujna in upravičena, ker sedanji prostori, ki so raztreseni po mestu absolutno ne ustrezajo vršenju policijske službe. Predstojništvo policije, poveljstvo policijske straže, policijska kasarna in policijski zaporji so kakor dogovorno nameščeni v najstarejših mariborskih zgradbah, ki so se nekatere ohranile še iz srednjega veka. Tako ima predstojništvo svoje uradne prostore v nekdanji šoli, ki jo je sezidala Marija Terezija; v nekdanji židovski sinagogi, ki je pozneje služila za cerkev Vseh svetnikov, nato za viničarski društveni dom in za skladišče trsnja, je nameščena policijska kasarna; policijski zaporji pa so nameščeni v eni najstarejših mariborskih zgradb. Da taka raztresenost prostorov zelo ovira in težkočuje ekspeditivnost policijske službe ni potrebno posebej naglašati. Zdi se, da se mariborska policija ne more sprostiti duha, ki se ga je navzela v srednjeveških zgradbah, v katere vkljub napred-

ku tehnično-policijske službe ne more prodrati sodobnost. Tako še danes v prosvitljenem letu 1935 po Kristusu, ko imajo že skoro po vseh drugih mestih moderna sredstva za prevoz aretirancev in jetnikov, gonijo v Mariboru po najprometnejših ulicah stražniki vklejane jetnike in aretirance iz zaporov na predstojništvo in obratno, kar nedvomno demoralizirajoče vpliva na javnost. Prav tako ne more dobiti tujec, ki ima opravka na policijskem predstojništvu, najboljših vtisov. Policijski zapor v slavni Ključavničarski ulici pa so poglavje zase.

Policijski zaporji so prava sramota za Maribor. Prostori, v katerih so nameščeni absolutno ne ustrezajo tehničnim in sanitetnim predpisom. V osmih tesnih celicah brez ventilacije in prave svetlobe je včasih natrpanih do 30 jetnikov. Iz stranišč se širi po vseh prostorih neznošen smrad. Vsi prostori so zasteničeni in polni še druge golazni. Kakor v starih časih, služijo policijski zaporji še danes tudi za odgonske zapore. V policijskih zaporih prestajajo kazni obsojenci, ki jih kaznujejo okrajna glavarstva. V mnogih primerih pa najdejo tu zatočišče tudi nesrečneži, ki se jim je omračil um.

Posamezne celice so premalo izolirane in je sporazumevanje med jetniki kaj lah-

ko mogoče. Skratka, mariborski policijski zaporji so neprimerni, preamljni in pretesni, skrajno nehygienični in ne ustrezajo tehnično-policijskim predpisom.

Prav tako neprimerni so tudi prostori za poveljstvo policijske straže na Koroški cesti in prostori za policijsko kasarno v Židovski ulici. Z velikim trdom vzdržujejo v policijski kasarni čistočo, da se ne zaredi golazen. Prostori so že danes pretesni in služijo kasarniranim stražnikom spalnica tudi za učilnico. Ker bo dobil Maribor 20 novih policijskih stražnikov, iščejo sedaj nove prostore za te stražnike in je v novem proračunu predvidena za to tudi primerna vsota. Tako bo torej imel Maribor kar dve policijski kasarni, eno v Židovski ulici, drugo pa najbrže v mariborskem gradu. Kakor je iz proračunskega osnutka razvidno, bo občina investirala malenkosten znesek za električno ventilacijo in za nova stranišča v policijskih zaporih, s čemer pa ne bo mogo pomaganega, ker je za vsak dinar za investicije v tej stari zgradbi naravnost škoda.

Naš obmejni Maribor bi nujno potreboval novo moderno poslopije za policijo, čeprav tega ne predvideva osnutek programa za regulacijski načrt mesta Maribora. Novo policijsko poslopije bi bilo predvsem potrebno iz državnih interesov zaradi namena, ki mu služi policijski aparat, pa tudi iz interesov Maribora, ki stremi po napredku. Zato pa je tudi v interesu države, da bi preskrbela mestni občini primerno brezobrestno posojilo na izredno dolgo amortizacijsko dobo, v interesu mestne občine mariborske pa je, da bi se za tako posojilo potegovala. V današnjih časih že tudi dobra volja nekaj velja. Če ne prej, bo morala biti zahteva po novem policijskem poslopiju izpolnjena takrat, ko se bo uresničila želja po Velikem Mariboru.

Tezenske novice

Lep večer Strelske družine. V soboto 7. t. m. je imela tezenska strelska družina v Pulkovi gostilni lep družabni večer, na katerem sta bili izročeni lepi spominjski diplomski članici sestri Mariji Luknarjevi in članu br. Ivanu Siniču za zasluge, ki sta si jih pridobila za strelski sport in njegovo organizacijo. Diplomski članici je z lepim nagovorom izročil odlikovancema predsednik družine br. Luknar. V častnem številu so se večera udeležili tudi zastopniki mariborske družine, v katere imenuje odlikovancema čestital br. Mohor. Po tej slavnosti se je razvila prijetna zabava, ki je potekla v znamenju lepega strelskega bratstva. Obema odlikovancema naše čestitke!

Ptujske novice

Novi ptujski župan. Ban dravske banovine je razrešil dosedanjega zasluznega predsednika mestne občine ptujske g. L. Jeršeta, podpredsednika P. Pirichia in vse člane mestnega sveta. Imenovani so: za predsednika mestne občine dr. Alojzij Remec, odvetnik v Ptuiju, za podpredsednika občine Ivan Cvikla. Za člane mestnega sveta: Alica F., profesor, Brenčič A., trgovec, Fras F., posojilniški tajnik, Fichtenau S., odvetnik, Kolarič A., prof. v pok., Križan M., davčni kontrolor v pok., Rupar J., upravnik bolnice v pok., dr. Kühar A., primarij, Kerschert H., posojilniški ravnatelj, Prapor F., bančni uradnik, Scharner A., trgovec, Primc A., viš. davčni kontrolor, Hernja A., lončar, Pihler B., krojač, Marinček Iv., geometer, Stiplovšek F., prof., Skaza O., poslovodja, Steudtey Iv., zasebnik, Širca F., mehanik, Vrabl Martin, trgovec, Zavrnik J., trgovec, Gačar J., čevljar in posestnik, Berlić J., posestnik in gostilničar, Pinter J., sodni kanclist.

Športna gibanja

Revija udeležencev „Orožnovoga smuka“

Višek vsakoletne zimsko-sportne prireditve je takozvani »Orožnov smuk«, ki je imenovan po zaslužnem organizatorju našega zimskega sporta g. dr. Orožnu. »Orožnov« smuk se imenuje vojniška smučarjev od Mariborske kočje do Vučenice, ki jo morajo udeleženci absolvirati v enem dnevu. Je to vsekakor vztrajnostna preizkušnja naših vrlih smučarjev in smučark, ki naj dokaže izvežbanost in spretnost naših zimskih sportnikov. Organizacija vsakoletnega »Orožnovoga smuka« je v rokah agilne zimskosportne sekcije mariborske podružnice SPD, ki je tudi za udeležence tega teka ustanovila in uvedla poseben znak, ki je izdelan po načrtih našega znanega in poštvalnega sportnika g. Boruta Hribarja. Število udeležencev je vsako leto večje, tako da se je letošnjega »Orožnovoga smuka« udeležilo že nad 50 tekmovalcev in tekmovalcev, katerim bodo predani lični znaki v okviru posebne svečanosti v nedeljo 14. t. m. v »Mariborski koči«.

Novo vodstvo zimsko-sportne sekcije ISSK Maribora. Pri nedavnem zborovanju zimskosportnikov ISSK Maribora se je izvolila naslednja nova uprava: načelnik Vekoslav Golubovič, I. podnačelnik Radovan Šepc, II. podnačelnik Srečko Voglar, tajnica gđc. Bahunova, blagajnik Konič, načelnik sanitetne službe dr. Lutman, načelnica mladinske sekcije ga. Zora Ravnikova in Vahtar, nadalje Roglič, Koroša, inž. Vodeb. Škrabar in Fanecl. Sekcija si je izdelala za letošnjo zimskosportno sezono pester spored prireditev, med katerimi bo najglavnejši smučarski dan v št. Ilju ob priliki klubskega dneva, ki bo prihodnji mesec.

Spominjajte se CMD

Stanovska gibanja

Naše učiteljstvo je zborova'o ...

Poklonitev spom. inu dr. Bezjaka — Socialna beda — Organizacijske zadeve — Nove čitanke — Strokovno predavanje — Raznoterosti

Učiteljsko društvo za srez Maribor levi breg je zborovalo preteklo soboto ob 80%-ni udeležbi v mali dvorani mariborskega Narodnega doma. Po običajnem pozdravu se je predsednik tov. Mirko Vauda s toplimi besedami pietete spomnil pred kratkim umrlega prosvetnega inšpektorja v p. gda. dr. Janka Bezjaka, ki si je s svojim neumornim delom in odličnimi sposobnostmi pridobil za vzgojo in pouk, posebe pa še za Slovensko šolsko Matico neveljnih zaslug na področju slovenskega šolstva. Prisotni so mu stojee zaklicali trikratni: Slava!

V svojem uvodnem govoru je omenjal, kako zaradi skrajno slabih socialnih razmer prežeba in trpi glad šolska mladina revnih viničarskih in delavskih slojev, pomoč pa, katero ji skuša dobiti učiteljstvo v zvezi s humanitarnimi organizacijami, je absolutno nezadostna, da niti izdaleč ne more omiliti bede. Parkelj obupa plaši in straši mnogoštevilne brezposelne, med njimi tudi še nameščene in učiteljske abituriente, predvsem one, ki so odslužili kadroški rok. Ta mesec smo obhajali drž. praznik zedinjenja v istem obsegu in takisto navdušeno kakor za življenja našega viteškega kralja Zedinitelja. Negov veliki duh naj spremlja učiteljstvo tudi v bodočem letu, nam izročeno mladino pa hočemo vzgajati v iskrene zvestobe in vdanosti do Nj. Veličanstva našega kralja Petra II.

Sledilo je nato obširno situacijsko poročilo o znanem komunikéju in ugodni ustavitvi preiskave proti predsedniku JUU, o vtisu skrčene članarine, o sodelovanju v raznih društvih, o redakciji novih čitank za osnovno šolo, o poživljenem delu za gospodarske ustanove, o anonimni in predrzni denunciaciji glede »Našega roda« i. dr. Iz poročila so si navzočni mogli narediti kvintesenca, da je strnitev v kompaktno skupnost in solidarno delo vsega učiteljstva nujna potreba.

Zatem so se vrstili dopisi. Da dobi tudi učiteljstvo priliko povedati svoje misli, je glede novih čitank, s katerimi se baje zelo mudi, se je sestavil poseben redak-

cijski odbor, ki naj čimprej pošlje zbrane predloge tovarišu Fromu v Sp. Sv. Kungoti. Važen je bil dopis glede izpremembe skrčenega proračuna. Učiteljstvo se je soglasno izreklo, da se zviša mesečna članarina kljub redakciji službenih premikov na 16 ozir. 8 Din, saj gre pri tem za dobrobit stanu in šolstva; zahteva pa, da mora pedagoški list »Popotnik« iziti v 10. številkah. Poseben dopis animira učiteljstvo, da se meseca maja prihodnjega leta udeleži informativnega potovanja v češkoslovaško republiko, kar bo stalo posameznika 1400 Din. Srečni, ki jim bo to omogočeno! Prijave do 20. decembra.

Nato je aglini tov. predsednik predaval o pedagoškodidaktični temi Gospodarska struktura sresa Maribor - levi breg, o socialnih in vzgojnih prilikah ter o pouku, kakšen je in kakšen bi naj bil v bodoče. Zajemal je v izbranih besedah iz bogate zaloge svojih izkušenj, ki si jih je pridobil v marljivem šolskem in izvenšolskem prosvetnem delu tekom 25 let, posebe pa še kot sreski šolski preglednik v tekočem letu. Njegova izvajanja, da bodi vaška šola svojstvena in vzgajaj deco za kmetski stan, da je ves pouk praktično izobrazovalen, da se poučuje v delovnih zajednicah in brez sistematike, da je potreben vežbalni pouk, da bodi nadzor vse mu učiteljevemu delu njegova vest, da bodi razrednik svojim učencem »pribelžališče« za vse, kar jih zanima, veseli in teži, da je ves učni postopek individualen, da se čimbolj goje prijateljski stiki starši šolskih otrok, in da je vas vse, brez nje ničesar, — so prisotni odobravali.

Pri slučajnostih se je sklenilo, potom JUU sekcije Ljubljana zaprositi kr. banovinsko upravo, da naj odloči izplačevanje zaostankov, ki jih občine dolgujejo kraj. šol. odborom, ker neporavnani računi teh korporacij, segajoči po več let nazaj, povzročajo, da se prav zaradi njih dražijo tiskovine in razne druge potrebščine, kar pomeni gospodarsko škodo. Lepo uspelo zborovanje je tov. predsednik zaključil z željo, naj bi nam novo leto ohranilo mir in prineslo stalnost.

Mariborske in okoliške novice

Demokracija in književnost

K včerajšnjemu predavanju v Ljudski univerzi

Pisatelj France Vodnik iz Ljubljane je razpravljaval včeraj v Ljudski univerzi o ideji demokracije v književnosti. V uvodnem delu svojega predavanja je analiziral pojem demokracije in svobode človeške osebnosti, ki so jo razglašali že starogrški modrijani in filozofi, ki je zadobila svoj močan podnet v evangeliju in ki je doživela svoje največje uveljavljenje s francosko revolucijo, ki je porušila fevdalni red in dvignila človeško osebnost nad vezi stanovske in narodnostne pripadnosti. Ideja demokracije pa ni zmagala in prodrla samo na torišču politike. Zajela je tudi vsa ostala področja človeškega udejstvovanja. Vznikla je v gospodarskem življenju v obliki gospodarskega liberalizma, v književnosti pa je zmagovito nastopil svojo pot novi tip in predmet književnostne obdelave. Medtem, ko se preje bili samo kralji, vitezi in plemenitaši vredni književnikove pozornosti, se sedaj v literaturi pojavlja tudi meščan. To je zastopnik tretjega razreda. Ta nova oblika je prinesla svežega in novega duha nele v romanu in feljtonu, marveč tudi v pesništvu in dramo.

Nekakšna prehodna tipa od starega romana k novemu sta Cervantesov »Don Quichote«, kjer sporedno s pojavom viteza don Kišota nastopa njegov sluga Pansa, ki je že predstavitev najnižjih plasti človeške družbe. V Gunduličevi »Dubravki« pa se ob zasmejujočih utrinjkih, ki tupatam padajo proti dvorjarstvu,

daje posebna veljavnost pastirskemu stanu. Ideja enakosti vseh stanov in poklicev pa je prodrla tudi do obdelave najnižjih socialnih plasti, tja do vagabundov, ponižanih in razžaljenih (Gorki »Na dnu«, Dostojevski »Hugo« itd.). V polni meri je zmagalo tisto geslo, ki ga je bil proglasil slavni Anglež Chesterton: »Tudi v zadnjem razbojniku žari neka iskra človeškega dostojanstva.« Dickens, Balzac, Flaubert, Hugo, Zola, Manzoni, Tolstoj, Dostojevski, Gorki, pri nas Cankar, itd. so markantni liki v razvoju književnosti v smeri demokratizacije.

Toda tudi takozvani zgodovinski roman, ki je produkt novejšega doba, služi po svoje ideji demokracije v književnosti. V Prusovih »Faraonih« se očrtuje in slika tudi beda sužnjev in nižjega ljudstva. V Pregljavih »Tlačanih« prihaja do izraza bedno življenje našega ljudstva v tej mrki dobi naše zgodovine. In nazadnje je na primer naš Martin Krpan že podoba prodirajoče nove miselnosti v naši književnosti, saj je v njem orisan in postavljen v središče literarne obdelave živ lik iz naše sredine. In tudi v vseh tistih številnih življenjepisih-romanah, s katerimi je sodobni knjižni trg kar preplavljen, od Jelušičevega »Cesarja« in »Hanibala« pa tja do E. Ludvikovega »Napoleona«, »Viljema II.« itd., prihaja vendarle v upoštevanje tudi ves ostali milje okoli v obliki romana opisanih zgodovinskih osebnosti, ki je obče človeški.

Z zalogo žeblijev in žic v želodcu

Kaznjenec je že lani pričel jesti žeblice in žice v samomorilnem namenu — Napol prelomljeno podkev je požrl — Operacija mu je rešila življenje

Kaznjenec je že lani pričel jesti žeblice in žice v samomorilnem namenu. — Napol prelomljeno podkev je požrl. — Operacija mu je rešila življenje.

Včeraj popoldne so pripeljali v splošno bolnišnico 40letnega kaznjence Antona Kelenca iz mariborske kaznilnice. Pri operaciji so mu zdravniki odstranili iz želodca 5 dolgih 18 cm žeblijev in koncev precej debele žice. Kelenc je bil pred dvema letoma obsojen zaradi ponovnih tatvin na 18 mesecev težke ječe. Že lani aprila je kaznjenec kazni prestopal, toda zoper njega je bilo izrečeno pri-

držanje na najmanj tri leta. To je Kelenca tako potrla, da si je sklenil vzeti življenje. Prišel je na prav svojo ječo. Raz okna je potrgal okoli 40 kosčkov žice in izvlekel je 30 žeblijev. Vse to je nato ponoči pojedel. Sprva je šlo težko, toda ko je konice ovil s kruhom, je šlo »gladko« po grlu. Sam je izpovedal, da so šli krajši žebliji sami od njega, v želodcu so ostali le dolgi kosčki žice in 18 centimetrski žebliji. Včeraj so Kelencu zdravniki rešili življenje in mu ublažili hude muke, ki jih je trpel dolge mesece od aprila naprej.

Mali harmonikarji v Brnu

Naše uredništvo je prejelo danes iz Brna sledeče poročilo z dne 8. t. m. o naših malih harmonikarjih od tukajšnje »Harmonije«: »Včeraj v soboto 7. t. m. smo prispeli v Brno. Na kolodvoru krasen sprejem. Namestili so nas v Sokolskem stadionu. Popoldne je bil koncert za mladino, v nedeljo 8. t. m. za vse. Kakor povsod, tako so tudi v Brnu bili naši mali harmonikarji deležni ogromnega navdušenja. Prav pristočno jih je počastil protektor župan mesta Brna dr. Tomaž. Naši akademiki, pretežno tehniki tekstilci, nas povsod spremljajo in nam razkazujejo mesto. Skupne maše smo se udeležili v cerkvi sv. Tomaža, nekateri pa smo šli pogledat tudi zloglasni »Spielberg« z ječami in mučilnicami. Povsod v ČSR se divimo impozantnim zgradbam in reprezentančnim domom, sokolskim telovadnicam, gledališčem, muzejem in najmodernejše urejenim šolam. V Brnu je tehnika doma, pa tudi kultura je na najvišji stopnji. Jutri zjutraj (ponedeljek) odhajamo iz Brna v Bratislavo. Dosedaj je vse živo in zdravo, po tolikih dneh se nam je solnce zopet pokazalo. Jutri v ponedeljek vzamemo slovo od ČSR, v torek zjutraj nas sprejme naš poslanik na Dunaju, zvečer pa se vrnemo domov.

Pojasnjeno

Poročali smo o drznem in spretnem vlomcu, katerega žrtev je postal lastnik vrtiljaka Franc Tomaž na Aleksandrovi

Sodba v znanem Tumpejevem procesu. Včeraj popoldne se je končala razprava proti železniškemu uradniku Rudolfu Tumpeju in proti železniškima zvičničkom Stanku Tušku in Janku Prevolsku, proti katerim je vložilo tožbo zaradi znanega »črne liste« 35 železniških uslužbencev postaje Maribor glavni kolodvor. Za razpravo je bilo zlasti med železničarji ogromno zanimanje in je bila tudi včeraj razpravna dvorana nabito polna. Pri včerajšnji razpravi so bile zaslišane še nekatere priče, nakar je sodnik g. dr. Germovšek razglasil naslednjo obsodbo: Rudolf Tumpej je kriv, da je skušal z omenjeno »črno listo« škodovati tožiteljem in da je razžalil železniškega uradnika

Loizeta Pileja ter se obsoja skupno na 600 dinarjev denarne globe, v slučaju neizpolnitosti pa na 6 dni zapora. Soobtožena Tušek in Prevolskec pa sta oproščena krivde in kazni.

Društvo mariborskih trafikantov je imelo svoj redni letni občni zbor »Pri Zamorcu«. Na dnevnem redu zbora, ki ga je vodil društveni predsednik F. Geč, so bila poročila funkcionarjev. V zvezi s poročili se je razvila obširna in izčrpna debata, v kateri so posamezni govorniki naglašali težko stanje, v katerem se nahajajo trafikantje radi malekosti za služka. Pri volitvah se je izvolilo dosedanje vodstvo z zaslužnim predsednikom g. F. Gečem na čelu.

Mariborski smučarji bodo sedaj zadovoljni. V tukajšnjih delavnicah državne železnice so priredili poseben železniški vagon, namenjen shranjevanju smučk. Doslej so bili potniki nemalo kratki moteni radi postavljanju in shranjevanju »dile«, ki jih ubogi smučarji niso vedeli kam dati. Nemalo krat so se pri postavljanju smučk razbile šipe železniških vagonov in so potem sledile kazni. Z ureditvijo omenjenega vagona po vzoru iz drugih držav je sedaj to vprašanje rešeno in bodo tudi naši vneti dilcarji potolaženi in zadovoljni. Omenjeni vagon se bo priključeval rednim koroškim vlakom ob sobotah in dnevih pred prazniki popoldne ter ob nedeljah.

Zelenka & Co. odpovedala vsem delavcem službo. Včeraj je presenetila vse delavce tekstilne tovarne Zelenka & Co. uradna objava, nabita na službeni deski. Delavci so zaznali, da je vsem v tovarni odpovedana s 14dnevnim odpovednim rokom služb. Tako bodo prav za božične praznike na cesti...

3000 dinarjev je daroval odvetnik dr. Blanke za odcep od banovinske ceste Reka—Ruška koča proti Pohorske-mu domu in Mariborski koči.

Mariborskim reševalcem je daroval tovarnar g. Hutter mesto venca na grob blagopokojni Erni Ilijevičevi 500 Din.

Bolgarska grafika v Mariboru. Poročali smo že, da bomo imeli v Mariboru razstavo bolgarske grafike. Kakor smo sedaj izvedeli bo razstava sredi januarja, in sicer v okrilju Jugoslovansko-bolgarske lige. Istočasno bo več predavanj o bolgarski umetnosti itd., tako da bo to nekakšen bolgarski teden, ki naj nas seznani in zbliža z našimi najboljšimi oddaljenimi brati na jugu.

Vojaški oddelk mestnega poglavarstva v Mariboru opozarja vse gg. rezervne častnike, voj. uradnike, kakor tudi vpo-kojence, da je rok za zamenjavo ofic. legitimacij podaljšan nepreklicno do 11. decembra t. l. Vabijo se vsi, ki legitimacije in slike še niso prinesli, da zadostijo temu pozivu do zgoraj navedenega roka. Slike v velikosti 4x6 so ali v uniformi ali pa v civilu.

O sodelovanju Banovinske ženske zveze in o občnem zboru dne 17. novembra t. l. v Celju poroča ga. Jela Levstikova v sredo, dne 11. novembra ob 8. uri zvečer v dvorani Ljudske univerze. Vabljen vsakdo, vstop prost!

Šahovski klub so ustanovili v Framu. Klubov načelnik je trgovec Emil Zamolo.

Gospoda Jelačina morate slišati in videti. Spored v Veliki kavarni.

Nočno lekarniško službo imata danes v torek Savostova in Vidmarjeva lekarna, jutri v sredo pa Sirakova in Minařikova lekarna.

Jezdec ga je podrl. Včeraj popoldne je v galopu prijezdil čez državni most hlapec Franc Lepoša in po nesrečnem naključju podrl na tla 56letnega delavca Leopolda Rata, ki je pri padcu zadobil poškodbe po vsem telesu.

Usoden padec. Danes zjutraj je v Polskavi padel na poledici 56letni zasebnik Simon Vertnik ter si zlomil levo nogo pod kolenom. Domači gasilci so ga pre-peljali v tukajšnjo bolnišnico.

Roko so mu odrezali. V mariborski bolnišnici so včeraj amputirali levo roko pod komolcem 48letnemu hlapcu Jernej Sajeviču, ki mu je pretekli četrtek pri podiranju drevja padla debela smreka na levo roko in mu jo težko poškodovala.

Strup... Nad življenjem je obupala včeraj 28letna delavka Angela K., stanujoča na Koroški cesti. Ko je prišla vsa potrta iz dela domov, je izpila v samomorilnem namenu večjo količino lizola.

GRAJSKI KINO Telefon 22-19

Do vključno torka: veliki atrakcijski film

„Variate“

Hans Albers, Annabella, Atila Hörbiger. Pride najbolj Magda Schneider-film »Liselotte«. V predpripravi Frančiška Gaal v vefilmu »Majčica«. Njeni sodelavci so Ernest Verebes in še mnogo drugi.

Kino Union. Do vključno srede film ljubavnega čara in prekrasnega petja, prvi film z najboljšim tenorjem sedanosti Benjaminom Gigli in Magdo Schneider »Ne pozabi me!«.

Narodno gledališče

REPERTOAR

Torek, 10. decembra ob 20. uri »Koroška bolgarskega tenorista Ivanova«. Red C.

Sreda, 11. decembra. Zaprto.

Četrtek, 12. decembra ob 20. uri »Majda« Red A.

Petek, 13. decembra: Zaprto.

Sobota, 14. decembra ob 20. uri: »Malomeščank«. Red C.

Drevi v gledališču koncert opernih arij in bolgarskih pesmi. Nastopi tenor sofijske opere H. Ivanov. Med bolgarskimi skladatelji so zastopani najodličnejši, kakor Dobri Hristov, Spasov itd. Red C.

Kozinovo opereto »Majda« ponove v četrtek, 12. t. m. za red A. Delo je na revijski način režiral ljubljanski režiser F. Delak ter je zlasti v muzikalnem pogledu odlično. Uspeh te opere je bil vsestransko velik ter so bile vse dosedanje uprizoritve »Majde« izvrstno obiskane.

Kalmanova popularna opereta »Bajadera« bo prihodnja glasbena premiera. V režiji Antona Harastoviča nastopijo Udovičeva, Barbičeva, Gorinškova, Savinova, Starčeva, Sanci, Harastovič, Verdonik Gorinšek, P. Kovič, Rasberger, Košič in drugi.

Poklicani reševalci so jo takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so ji zdravniki rešili življenje. Vzrok obupa nad življenjem je baje nesrečna ljubezen.

Tatvina kolesa. Neznani storilec je včeraj ukradel mizarškemu pomočniku Alojzu Zorčiču izpred stanovanja na Tržaški cesti kolo znamke »Perfekt« z evidenčno številko 103674.

Kako je s smuko. Poročila pravijo: Rimski vrelec 10. t. m. ob 7. zjutraj: — I, mirno, 45 cm drobnega snega, smuka jako dobra. — Sv. Trije kralji na Pohorju: — I, oblačno, mirno, 10 cm pršiča na podlagi 70 cm. Smuka prav dobra.

Kako vreme se napoveduje. Zagrebška vremenska napoved pravi: Oblačno, ponekod dež, zmerno hladno vreme. Dunajska napoved: Oblačno, zlasti na jugovzhodu od časa do časa padavine. Ponekod prehod snega v dež in dežja v sneg.

Kje je največ stoletnikov?

Po najnovejši mednarodni statistiki, ki je izšla pred nedavnim, ima največ stoletnikov Brazilija, in sicer 6714. Sledijo Zedinjene države ameriške s 4267, nato Bolgarija s 2126, Kolumbija 1879, Guatemala 843, Portugal 408, Italija 256, Nemčija 86, na zadnjem mestu je Francija 43. Sorazmerno ima največ stoletnikov Bolgarija, kar gre na račun močnega konzuma jogurta.

Še več policistk v Turčiji

Turška vlada je sklenila, da se število ženskih policijskih uradnikov zviša na 60. Ta sklep se utemeljuje s tem, češ da so se sedanje žene policistke v svojem službovanju prav dobro obnesle. Tudi se je s tem sklepom razširil delokrog turških policistk. Doslej se je namreč omejevalo delovanje teh policistk na varstvo žena in otrok. V smislu omenjenega sklepa pa se delokrog turških policistk razširja v tem smislu, da jim bo odslej poverjena služba tudi v razjasnjevanju deliktov kriminalnih, pa tudi političnih zločinov.

Karel Čapek:

Očeta

K O N E C.

Lahka krsta se je spremenila menda v svinco; nosilci postajajo in polagajo nosila na tla. Da, prav do semkaj je hodila s svojim očedom; tu sta sedla navadno in gledala dol na cesto s komedijantskimi vozovi, kmetijskimi kolesji in breki, odtod sta gledala na ulice in ugibala, kdo gre tam in tam...

Vse mesto je vedelo, za kom bega njegova žena, samo on je bil slep; imel je svoje dete, svetlo laso in bledooko deklico, z njo se je igral, ko je njegova žena begala okrog in prirejala ljubosumne prizore vsaki gospodični, ki jo je njen muzikant učil razbijati po klavirju. Slednji ji je moral dati slovo, če ni hotel zaradi nje izgubiti ves zaslužek; potem je pa še vsakemu, kdor je hotel, dajal čitati njena pisma, in to je hotel vsak...

Godba iznova cvili žalno koračnico in počasni spreved se težko pomika navzgor med zvonjenjem vseh zvonov. Mala gospa pod zavojem in s stisnjenimi ustnicami se spotika ob rob krila; drži se ravno, da odoli vsem tem pogledom, preden se zopet zapre doma in veze brez konca in kraja pri oknu, blede od sramote in mržnje.

Da, pustil jo je takrat, in tako je ostala z detetom, ki ji je mrzelo, in s svojim možem, ki ni imel smisla za nič drugega več kakor za to neživo deklico, ki ni

bila njegova. Oklenil se je je z vso svojo otožno ljubeznijo; in malo mesto ni več vedelo, ali naj se smeje ali naj ga pomiluje, kadar jo je peljal na izprehod, deklico smešno nališpano, blede in prepadlo, ven iz hladnih sob. V tem so umolknil zvonovi, kakor bi odrezal.

Mala krsta trka na vrata večnosti. Počiva na deskah nad odprtim grobom sredi velike, neme množice; v mrtvi tišini šušti le zbor z notami in dekan lista počasi po črni knjigi. V množici je zaplakalo dete. Mršava senca stolpa seka pekočo puščino mrtvih. Šele leto dni tu pokopavajo; in menda je to pokopališče preveliko, menda ga ne bodo nikoli napolnili, menda se nikoli ne zarase, menda mora na veke ostati tako prazno in golo. Množica diha težko in nemirno. Kaj se godi? Zakaj se ne začne? Tišina se daljša mučno, težko, tesnobno...

»Laudate Dominum de coelis, laudate eum in exselsis!« »Laudate eum omnes angeli eius«, poje zbor, »laudate eum omnes virtutes eius«. Množica se je oddahnila. »Laudate eum sol et luna; laudate eum stellae et lumen. Laudate eum coeli coelorum...« Lahen veter, kakor da ga je prebudil zbor moških glasov, je zavel v blede obraze; dvignil se je oblček kadila, pentlje in venci so zašelesteli iz groba je dihlil hlad gline. Oče zre negibno na krsto, sklonjen, kakor da pada; ljudje se postavljajo na prste, da bi ga bolje videli; zdaj, zdaj pride ločitev.

»Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.« Mlad duhovnik ziblje kadilnico;

veržice slabotno rožljajo, dim se dviga in trepeče. »Oremus«. Široko, goreče nebo se odpira nad belim pokopališčem, sekunda tesnobne večnosti, le srce bije od napetosti strašnega, veličastnega in mučnega trenutka. »Per omnia saecula saeculorum«. »Amen«. Kaplje blagoslovljene vode padejo na krsto, oče glasno zaihti in se zgrudi na kolena; krsta se počasi zgane in drsi v grob, in zbor zapoje sladki, žalostni koral.

Mala gospa v zavojih posluša kakor pribita. Predobro pozna ta polni, sijajni, sam s seboj zadovoljni, samega sebe se veseleči glas. Nekoč ga je poslušala drugje in se je vsa razbeljena topila pod njim. Vse mesto posluša s sklonjeno glavico; to poje sam regens chori s prvo pevko Marijo, Venero mesta, veliko cvetočo deklico. Iz vsega zbora se slišita le ta dva glasova. Pravijo, da k njemu hodi ta Marija. Dva glasova se ljubita in objemata v polnem solncu; celo dekan posluša z zaprtimi očmi, mala gospa je krčevito zaplakala, moder oblček kadila leti k nebu, in tiho, prav tiho plava finale nad pokopališčem. Dekan se prebujajo kakor iz sna in se sklanja k tlom. Ena, dve, tri grudiče.

Ena, dve, tri; vsak se rine k odprtemu grobu, kjer kleči oče na kupčku gline in ihti, kot da ne bo mogel nikoli več prenehati. Vsi so vrgli svoje tri grudiče gline v grob in bi radi odšli. Čakajo le, da vstane oče, da mu podajo roko. Duhovniki se prestopajo, treba je iti še v kapelo; grobar se je glasno useknil in za-

šel metati z lopato suho zemljo v grob. Vsa množica molči v zadregi.

Tu zavalovi pevski zbor v ščegetljivem smehu. Gospod regens chori bliska z očmi, vesel, da mu je šala uspela. Blede Nežika je zardela, Matilda lomi robec in Marijo lomi smeh. Regens chori si je zadovoljno počesal brke in lase, se sklonil k Mariji in ji nekaj zašepetal. Marija se je dala v smeh in zbežala. Vsa množica se ozira, napol se smehljaje, napol ogorčeno.

Zdajci oče vstane, trese se in hoče nekaj reči. »Vam — vam vsem — ki ste moji edini — ljubljene hčerke — izkazali...« Toda dalje ne more, zaihti in odhaja dalje kakor v sanjah, ne da bi komu podal roko. Nastala je občna zmeda. Dočim gredo duhovniki v kapelo, se množica razhaja. Nekateri delajo naglo tri križe na grob svojih rajnikih, drugi postojajo nekoliko časa pred nagrobnim kamnom in skoro nihče ne čaka na konec obredov, le regens chori z Marijo in s pevkami gre v glasnem smehu na pokopališčne cerkve.

Nekoliko črnih žen molji pri grobovih, si briše oči in popravlja uboge veneče cvetke.

Iz odprte kapele plava petje dekanovo: »Benedicite omnia opera Domini Domini...«

»Benedicite angeli Domini Domini...« poje regens chori.

»Benedicite coeli Domini...«

Grobar zakopava s polnimi lopatami otroka dveh očetov...

Iz življenja in sveta

Revolucionarno gibanje v deželi faraonov

Politični položaj v Egiptu - Nacionalisti zahtevajo popolno neodvisnost in samostojnost egiptovske države - Vse je proti Angliji

V legendarni deželi faraonov vre. Od Kleopsove piramide do Aleksandrije odmevajo kliči po svobodi. V egiptovski deželi je izbruhnil revolucionarni pokret, ki je vzbudil zanimanje vsega sveta.

Egipt je prav gotovo najvažnejša afriška država, ki meri nad milijon kvadratnih kilometrov in šteje okrog 16 milijonov prebivalcev. V strateškem pogledu je Egipt ključ vzhodnega dela Sredozemskega morja in vse severovzhodne Afrike. Do izbruha svetovne vojne je bila egiptovska država nominalno pod suvereniteto sultana, vendar pa je imela vso oblast nad Egiptom stvarno Anglija. Ob pričetku svetovne vojne je Anglija odstranila takratnega kralja Fuada. Tako se je Egipt polagoma osvobodil turške oblasti, ki je bila zamenjana z angleško. Med svetovno vojno so Egiptčani še nekako mirno prenašali angleško gospodstvo, prepričani, da bo postal Egipt po končani vojni neodvisna država. Njihove želje pa se niso izpolnile. Anglija ni dala svoje oblasti iz rok. Zato se je uprl angleškim oblastem Zaglul paša s svojimi pristaši, ki so dramili egiptovski narod k nacionalnemu prebujenju in zavesti. Toda angleške oblasti so Zaglul pašo in njegove privržence aretirale in poslale v konfinacijo. S tem pa niso mogle zatreti nacionalnega pokreta, ki je sili na plan in dobil novega voditelja v Nahas paši. Angleške oblasti so uvidele, da ni koristno, če drže v konfinaciji Zaglul pašo in njegove pristaše. Zato so jih izpustile na svobodo. Vrnili so se v domovino, ki jih je sprejela kot narodne junake.

Ker je postal položaj nevzdržen, so se pričeli Angleži pogajati z Egiptčani. Po ustavi iz leta 1923. je bila v Egiptu proglašena demokratsko-parlamentarna monarhija. Angleži so sebi zavarovali krepke garancije zlasti v vojaškem in gospodarskem pogledu. Anglija ima pravico vzdrževati v Egiptu svoje vojaštvo, dočim čete egiptovske vojske ne smejo šteti več ko deset tisoč vojakov, a jim mora poveljevati angleški general. Tudi je v ustavi predvideno, da imata Anglija in Egipt skupno upravo v Sudanu. S varno je torej angleška oblast v Egiptu neomejena, zlasti še po umoru angleške-

ga generala Leea, ki so ga ubili egiptovski nacionalisti že leta 1925. Angleži so poostriili svoje mere proti revolucionarjem in jih izgnali iz vseh državnih uradov.

Rigorozno postopanje angleških oblasti je povzročilo veliko nezadovoljstvo pri egiptovskih nacionalistih in pri raznih drugih političnih strujah, ki so se pričele energično boriti za popolno neodvisnost egiptovske države. Po ustavi iz leta 1923., ki je precej širokogrudna, je bila nacionalistom zajamčena tudi velika večina v parlamentu. To so nacionalisti izkoristili v svoje namene in razvili žilavo propagando za samostojnost in osvoboditev Egipta. V Londonu so deli časa postrani gledali to situacijo. Ko je kralj Fuad uvidel, da se položaj med Anglijo in Egiptom vedno bolj ostri, je ukinil demokratsko-parlamentarni režim v Egiptu, in uvedel leta 1930. avtoritativno vladavino.

Nacionalisti tudi pod novim režimom niso prenehali s svojo propagando za neodvisnost egiptovske države. Skupno z liberalci so bojkotirali volitve pod novim režimom in proglasili politiko abstinence. Tak položaj je trajal vse do letošnje pomladi, ko je prišla na krmilo vlada Nesim paše, ki je ugodila zahtevam nacionalistov ter ukinila avtoritativni režim in proglasila svobodne volitve.

Današnji politični položaj v Egiptu je takšen, da podobnega ne pozna zgodovina. V Egiptu ni stranke, ki bi zagovarjala in branila Anglijo. Vse politične stranke zahtevajo neodvisnost Egipta in so popolnoma složne v svojih stremeljih. One zahtevajo staro ustavo iz leta 1923. priznanje neodvisnosti Egipta, vstop Egipta v Društvo narodov, stvarni condominium v Sudanu in končno še povečanje egiptovske oborožene sile. Če bo Anglija ugodila njihovim zahtevam, bo Egipt podpisal z Anglijo pogodbo o obrambi sueškega prekopa in zaščiti angleških interesov v vzhodnem delu Sredozemskega morja; toda samo pod pogojem dejanske enakopravnosti.

Zahteve Egiptčanov so za Angleže precej trd oreh in je malo verjetno, da bo London ugodil njihovim zahtevam. Ugoditev zahtevam bi pomenila smrt angleškemu gospodstvu v egiptovski deže-

li. Jasno je kot beli dan, da bo Anglija za vsako ceno varovala svojo nadoblast v severovzhodni Afriki, da ne bo dala iz rok oblasti nad sueškim prekopom in da bo hotela še nadalje zapovedovati Sredozemskemu morju.

Perspektive o razvoju angleško-egiptovskih političnih odnošajev so torej precej meglene. Zemlja faraonov preživlja sedanost v veliki negotovosti. Toda nekaj je gotovo. Egiptovski narod doživa v svojem nacionalnem in političnem prepričanju, v svoji nacionalni zavesti. Miroval ne bo poprej, dokler mu ne bo zasijalo solnce egiptovske svobode. Usoda tira narode, da se bore za to, da bodo gospodarji na svoji zemlji. In v takih bojih stopa na plan mlajši rod, kakor se to godi tudi v Egiptu.

GROB ČLOVEKA, KI SE GA JE NEKDAJ BAL VES SVET.

Ni dolgo tega, ko so ob priliki prenovitve cerkve Santa Maria v Vianu v Španiji odkrili na zgornjem delu stopnišča star grob. V tem grobu so se našli ostanki okostja in viteški oklep, ki izvira po mišljenju strokovnjakov iz 15. stoletja. Na kameniti plošči, ki je stala ob grobu, pa so stale besede: »Tukaj počiva v malo zemlje tisti, ki se ga je nekoč bal ves svet.« Na plošči pa sta vklesana dva bika, ki sta kakor znano bistven del grba rodbine Borgijev. Še danes živijo namreč po nekaterih španskih mestih rodbine Borgijev, dočim so Borgiji popolnoma izumrli v Italiji, kjer so nekoč zavzemali

najvodilnejše položaje. Takoj po odkritju omenjenega groba v cerkvi Santa Maria, so pričeli stikati in iskati po starih cerkvenih arhivih, iz katerih je bilo mogoče razbrati, da je to grob Cezarja Borgija, zloglasnega sina papeža Aleksandra VI. in brata lepe Lukrecije Borgia, ki je s strupi pošiljal brez skrupulov svoje neprijatelje na oni svet po splošno znanih barbarskih metodah. Borgia je pripadal vrsti najtrdoglavjših in najkrutejših tiranov za časa papeškega gospodarstva. Leta 1506 namreč je bil pregnan iz Italije in je na čelu upornih vojakov proti španskemu kralju našel konec v bitki pred vratmi Viane. Doslej je namreč obstajalo mišljenje, da je treba grob Cezarja Borgie iskati v Pompejuni. Sedaj pa se je izkazalo, da je cesar Borgia pokopan v mestu, kjer je padel v krvavi bitki.

Sele potem...

Žena: Umreti moram, ti pa ostaneš, si izbereš novo ženo in boš na mene čisto pozabil.

Mož: Najprej umri, potem bomo pa naprej govorili...

Enakost.

Poročnik (baronu rekrutu): Vaši čevlji so pa danes slabo osnaženi! (Vojaku, ki stoji poleg barona): Ti si pa prav tak prasec...

Pri čaju.

Klepetulja: Pomislite, ta N. ima kar dva hišna zdravnika, enega starega in drugega mladega. Starega pokliče kdaj je bolna, mladega pa kadar kaj manjka...

Mali oglasi

Službo dobi

FRIZERSKO POMOČNICO
zmožno železne in vodne
ondulacije sprejme takoj v trajno službo Fr. Novak. 5630

Prodaj

PRISTNI AJDOV IN CVETLIČNI MED
dobite pri Kmetijski družbi, Meljska cesta 12. 5624

Zgubljeno

POZABIL SEM AKTOVKO
v neki mariborski gostilni in vlijudno prosim gostilničarja, da mi jo vrne na naslov, ki je v aktovki. Meljska c. 36. 5622

Sobo odda

SOBA

se odda takoj v podnajem. Strossmayerjeva ul. 28-II nadstr., stanovanje šte. 9 5512

VELIKO SOBO

s štedilnikom oddam. Ptujska c. 14. Tezno. 5527

OPREMLJENO SOBO

lepo, s posebnim vzhodom, oddam takoj stalnemu nameščencu. Stritarjeva ul. 5-I. 5624

STROGO SEPARIRANO

solnčno, opremljeno sobo oddam. Tattenbachova ul. 19-I, vrata 7. desno. 5623

Oglašuite!

Kupim

KUPIM JURČICEVE
zbrane spise, Prijateljevo izdajo. Naslov v upravnistvu. 5613

Razno

AFRIK, ZIMA,
vata, žimnice, otomane, kauče, naslonjače v veliki izbiri nudi najceneje Novak. Večtrinska 7, Koroška 8. 4285

ABSOLVENT
VINARSKÉ SOLE
vzame v najem posestvo s 4 delovnimi močmi. Naslov v upravi »Večernika«. 5626

VESTI.

ki so bile razširjene proti Ante Zoriču (Jadranska klet), so neresnične. A. Zokali. 5625